

**Udialo sa**

Tí, čo zišli Komorníckou dolinou na bicykli, boli celí od blata a tí z vlečky zas premočení do nitky...

strana 4

**Publicistika**

Je jún, tretia júnová nedeľa a ja som prišla na to, že moje roztrúsené myšlienky neviem vtesnať do slov...

strana 6

**Škola**

... rodičia čítajú častejšie malým deťom, po nástupe detí do školy už od tejto aktivity upúšťajú.

strana 8

# ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XXI, ČÍSLO 2

JÚL 2019

NEPREDAJNÉ



## Život si vychutnávam

Renáta Cagalincová



Často v lete sedávam na prahu našej chalupy a obdivujem nádherný výhľad bez ohľadu na burinu rastúcu v záhrade.

Viac čítam a menej upratujem.

Trávim viac času so svojou rodinou a priateľmi a menej času prácou.

Kedykoľvek je to možné, vychutnávam si všetky životné momenty. Podotýkam, že vychutnávam a nie ich iba znášam. Skúšam zachytiť tieto okamihy a uchovať si ich.

Nič si úzkoprsu neodkladám. Používam svoj najlepší porcelán a

sklo pri každej príležitosti. Na nákupy chodím v najlepších veciach z môjho šatníka. Nešetním si svoj najlepší parfém, použijem ho zakaždým, keď prejdem popri ňom.

Slová „niekedy“ a „raz“ sa z môjho slovníka pomaly vytrácajú. Pokiaľ existuje niečo, čo stojí za to vidieť, počuť, alebo urobiť, chcem to vidieť, počuť a robiť teraz. Zavolať svojim najbližším priateľom, stretnúť sa s nimi, zísť na svoje obľúbené miesta, do obľúbenej reštaurácie či na film....a hovoriť svojmu manželovi, rodičom, deťom a kamarátom dostatočne často, ako veľmi ich mám rada.

A tak sa snažím už nič neodkladať, nedržať sa bokom a nevyhýbať sa ničomu, čo prináša radosť, smiech a vzrušenie do môjho života. Neverím na zázraky, ale spolieham sa na ne.

Prajem nám všetkým krásne a pohodové leto.

Zo zasadnutí OZ

## Tvorba územného plánu obce je rozbehnutá

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica (ďalej OZ) sa konalo dňa 6. 6. 2019.

### Územný plán obce (ďalej ÚPO)

Boli podané pripomienky k ÚPO, v ktorých sa obyvatelia snažili riešiť individuálnu bytovú výstavbu na svojich pozemkoch. V nasledovnom období je treba podať návrhy a pripomienky na občiansku vybavenosť

### Ďalšie prerokované skutočnosti

- V roku 2018 dostala obec dotáciu z Ministerstva vnútra SR na rekonštrukciu požiarnej zbrojnice vo výške 28 167,58 €, je vyhlásené verejné obstarávanie na predmetnú rekonštrukciu.
- OZ schválilo vyhlásenie verejného obstarávania na rekonštrukciu kúrenia v Kultúrnom dome v Liptovskej Štiavnici.
- Bol prednesený návrh od SSE, v zastúpení Jakubom Kaščákom na rozšírenie verejně-

ho osvetlenia na uliciach Ponad ihrisko, Nová a Poza drevenice s mesačnými nákladmi cca 400 €. Pri rozprave bola prednesená myšlienka rozšíriť osvetlenie aj na uličku poza Štefana Belku.

- Žiadosť Valérie Tholtovej, Liptovská Štiavnica o úpravu potoka, ktorý preteká cez jej pozemok z vrtu termálneho prameňa v blízkosti jej pozemku. Obec napíše list pre firmu AQUaCaNg, Pezinok (vlastníka prameňa) a tento list zašle na vedomie aj Valérii Tholtovej.
- Žiadosť manželov Kataríny a Jozefa Brontvaiovcov, Ružomberok, o odpredaj obecného pozemku č. 660/2 – 130 m<sup>2</sup>, 661/2 – 392 m<sup>2</sup>, 663/2 – 219 m<sup>2</sup> v k. ú. Liptovská Štiavnica, celková výmera spolu 1145 m<sup>2</sup>, vedeného na LV obce č. 596. Poslanci OZ odkúpenie pozemku neschválili.
- Žiadosť Ing. Mariána Pavlíka, Žilina o vydanie záväzného stanoviska pre účely

územného konania v zmysle stavebného zákona k plánovanej výstavbe 19 drevených domov pod Salatínom - III. etapa (umiestnená na parc. KN C 942/74 a 2248 v k. ú. Liptovská Štiavnica). Projekt prezentoval Ing. Pavlík. V rozprave boli uvedené argumenty, že nemáme dokončenú II. etapu Chalúpkova v priestore ktorej sa nachádza súkromná cesta a občania obce nechcú v týchto priestoroch ďalšiu výstavbu - je predpoklad, že bude spísaná petícia proti takejto výstavbe. Starosta obce neprípúšťa výstavbu nad prameňom, v plánovanej III. etape je súkromný vodovod, z ktorého je napájaný dobytok PD Ludrová. Bude musieť byť využívaná voda z miestneho vodovodu, čo ovplyvní príjem vody pre obyvateľstvo. Citoval vyjadrenie Štátnej ochrany prírody SR k ÚPO, ktoré výstavbu v lokalite neodporúča. Zvlášť upozorňuje na lokality južne-juhozápadne až západne od zasta-

Pokračovanie na str. 2

## Verejné osvetlenie bude rozšírené aj na ďalšie ulice

Pokračovanie zo str. 1

vaného územia obce, najmä časti Chalúpkovo, ktoré predstavujú cenné územie z hľadiska ochrany prírody. OZ obce Liptovská Štiavnica nesúhlasilo so žiadosťou Ing. Mariána Pavlíka na výstavbu 19 rodinných domov (3. etapa Chalúpkovo) z dôvodov:

- lokalita sa nachádza v chránenom území, je tam vodný zdroj a minerálny prameň,
- v prípade zastavania sa zabráni priechodu (pohybu) hospodárskeho dobytku k pasienkom,
- v stanovisku Správy NAPANTu sa uvádza, že v žiadanom prípade neodporúčajú situovať územný rozvoj do tejto lokality,
- novovytváraný územný plán nepredpokladá využitie tejto lokality na výstavbu domov.
- Žiadosť Martina Konečného, Liptovská Štiavnica a Martina Urbana, Ludrová o súhlasné stanovisko na vybudovanie inžinierskych sietí (elektrina, voda, kanál) vo vlastnej réžii na parc. č. CKN 2086/3 s tým, že budú uložené v obecnej parcele CKN č. 3740. Predmetná parcela bude využitá na individuálnu bytovú výstavbu. OZ obce Liptovská Štiavnica žiadosť odsúhlasila.
- OZ obce Liptovská Štiavnica taktiež schválilo žiadosť Martina Urbana, Ludrová o súhlasné stanovisko k vybudovaniu inžinierskych sietí vo vlastnej réžii ku parcele č. CKN 2086/2 (určenej na individuálnu výstavbu) s tým, že budú uložené v obecnej parcele č. 3740.
- PZ Salatín Liptovská Štiavnica žiadalo odkúpenie obecnej parc. CKN č. 311/2, výmera 150 m<sup>2</sup> z dôvodu umiestnenia chladiarenského zariadenia v ich vlastníctve. Bol sformulovaný dôvod hodný osobitného zreteľa: *Pozemok sa nachádza medzi miestnou komunikáciou a potokom Štiavničanka (ochranné pásmo toku). Rozmerovo nie je možný použiť na IBV ani inú stavbu.* OZ obce Liptovská Štiavnica dôvod hodný osobitného zreteľa na tento pozemok schválilo

Ďalšie zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica sa konalo dňa 17. 6. 2019.

### Prerokované skutočnosti

- Návrhy a podnety pre ÚPO - návrhy na zóny pre IBV, na športové zóny, oddychové, obchodné a priemyselné zóny.
- Starosta obce informoval o návrhu na podpísanie zmluvy o dielo medzi SSE Žilina a našou obcou na rozšírenie verejného osvetlenia na uliciach Nad ihriskom, Poza drevenice, predĺženie Novej ulice v cene 420 €/mesiac na obdobie 10 rokov. Poslanci OZ s podpísaním zmluvy o dielo medzi SSE Žilina a Obcou Liptovská Štiavnica súhlasili.
- OZ prerokovalo podpísanie kúpnej zmluvy o prevode vodovodného a kanalizačného potrubia v lokalite IBV Bartoš v prospech Vodárenskej spoločnosti, a.s. Ružomberok. Keďže vodovodné a kanalizačné potrubie IBV Bartoš nie je vo vlastníctve obce Liptovská Štiavnica, starosta obce prerokuje s VS, a. s. Ružomberok o možnom riešení.
- OZ obce Liptovská Štiavnica podľa §11 ods.4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení nových predpisov súhlasilo s preplatením rozšírenia vodičského preukazu typu C vo výške 1200 €

### Sen sa stal skutočnosťou

Tak ako asi všetky dobrovoľné hasičské zbory túžia po hasičskom aute, ani my nie sme výnimkou. Ešte za vedenia dobrovoľného hasičského zboru Jánom Hrabušom sme sa snažili rôznymi spôsobmi o nadobudnutie hasičského automobilu. Dňa 10.5.2019 sa náš sen stal skutočnosťou. Do našej dedinky zavítali vzácní hostia, a to ministerka vnútra SR **Denisa Saková**, prezident hasičského a záchranného zboru **Alexander Nejedlý** spolu s ostatnými predstaviteľmi štátnej správy. Dôvodom ich návštevy bolo odovzdanie automobilu IVECO CAS 15.

Počasia nám prišlo, tak sme v plnej paráde nastúpení na parkovisku pred kostolom netrpezlivo čakali na príchod auta. Starosta obce vo svojom príhovore privítal všetkých hostí, hasičov, ale aj ostatných ľudí. Žiaci základnej školy si pre nás a našich hostí pripravili krátky program. Nasledovalo vysvätenie auta vdp. kaplánom Františkom Perignátom a krst šampanským. Po oficiálnej časti sme sa všetci s veľkým nadšením pokochali autom ako aj jeho výbavou, ktorá je na vysokej úrovni. Hostia sa občerstvili v zasadačke kultúrneho domu.

Záver preberania bol pre nás hasičov najkrajší, keď sme si auto vyskúšali jazdou po obci. Tento deň ostane v našich spomienkach ešte dlho. Veríme, že auto nám bude dlho slúžiť.

Vaši hasiči



Fotogalériu akcie nájdete na <https://lnk.sk/coSW>

foto: J. Direr

pre Michala Ondrejku, Liptovská Štiavnica s tým, že právnik vyracuje podmienky na vykonávanie funkcie vodiča požiarneho auta IVECO CAS 15 počas 5 rokov.

- Poslanci OZ schválili návrh na vykonanie preventívnej protipožiarnej prehliadky u fyzických a právnických osôb v celom k. ú. Liptovská Štiavnica pred začatím vykurovacieho obdobia. ■

## Chceme komplexné riešenie priestorového usporiadania obce

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania.

Keď píšem tieto riadky pomaly, ale isto prichádza ku nám leto, začínajú dovolenky, čas prázdnin oddychu. V mojich štyroch postrehoch sa budem z časti opakovať z minulosti, ale nedá mi nepripomenúť určité problematiky.

Prvý postreh sa týka stokrát opakovanej problematiky veľkoplošných kontajnerov umiestňovaných po obci. Všetci máte možnosť vidieť, že popri veľkoobjemových kontajnerov na sklo a plasty pribudli aj kontajnery na papier v počte cca 7 kusov. Kontajnery na papier sme sa snažili rozložiť proporčne tak, aby každý obyvateľ mohol papier doniesť do určitej vzdialenosti. Toto by ako tak plnilo účel. Problém však nastáva v tom, že mnohí naši spoluobčania donesú papierovú krabicu, hodia ju do kontajnera a keď tak urobíme šiesti, kontajner je naplnený. Chceme vás preto dôrazne požiadať, aby ste tieto kartóny najlepšie porezali a stlačili tak, aby v kontajneri zabrali čo najmenej miesta. Stáva sa však aj skutočnosť, že keď sa niekomu zdá kontajner plný, nerobí si s tým ťažkosti a ďalšiu papierovú krabicu uloží jednoducho vedľa kontajnera a viac sa nestará. V prípade dažďovej smršte, aká sa našou obcou prehnala 16. 6. 2019 stačí už len málo a papiera máme rozplavené po celej ulici. Viete, ja sa snažím dedinu udržať v poriadku, ja ten papier za pomoci verejnoprospešných pracovníkov uložím, ale raz ma prejde trpezlivosť a nechám ich tam ako skončia. Vtedy si snáď občania, ktorí to robia uvážia, že by to robiť nemali. Prepáčte za tvrdší výraz, ale poviem vám pravdu, že ma to prestáva baviť.

Druhý postreh o ktorom by som chcel podať informáciu je tvorba územného plánu našej obce. Toho času vlastníci pozemkov mali možnosť pripomenovať využitie ich

vlastníctva do budúcnosti. Návrhov prišlo snáď viac ako 30. Po ich preštudovaní začíname pochybovať či nám vôbec územný plán v obci treba. Vlastníci pozemkov chcú svoje pozemky využiť hlavne na individuálnu bytovú výstavbu. Čuduj sa svete, jedni chcú stavať pri hnojisku, druhí pri dome smútku, ďalší na Čakanove, za Lúčnym Hríbom, na Dielci a tak ďalej. Vážení spoluobčania, myšlienkou územného plánu obce je komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania obce pre dosiahnutie trvalého rozvoja obce. Obec chce



územným plánom dosiahnuť, aby sme obmedzili počet stavebných obvodov a dokončili infraštruktúru v tých, ktoré sú už začaté. Ako som niekedy spomínal územný plán bude aj bolieť, ale vynaložiť 40 000,- € a vyhovieť každej jednej požiadavke to sme ten územný plán vôbec robiť nemali. V ďalšej etape sa budú jednotlivé návrhy zakomponovávať do územného plánu resp. sa budú zasielať odpovede o zaradení resp. nezaradení jednotlivých pozemkov do IBV blokov. Chceme však zdôrazniť, že posledné rozhodujúce slovo o schválení územného plánu nemajú zástupcovia štátnej správy, ale majú ho poslanci obecného zastupiteľstva našej obce, ktorí územný plán schvália do konečnej podoby. Na zá-

ver môjho postrehu sledujte dianie ohľadom územného plánu obce na webovej stránke obce, na informačných tabuliach, pýtajte sa pracovníkov obce a buďte aktívni.

Tretí postreh je téma verejných priestranstiev v obci. Už som viackrát spomínal, že obec zamestnáva jeden a pol pracovníka a ináč nemá nikoho z radov nezamestnaných. Snažíme sa udržať čistotu, poriadok, pokosenie hlavných strategických plôch ako sú rybník, medokýš, cintorín a pod.. V poslednej dobe sa však čoraz častejšie stretávam s pohľadom, že pred vašimi domami zostáva rásť nepokosená tráva a balhavina. V minulosti bolo dobrým zvykom, že sme si tieto verejné priestranstvá vyčistili a starali sa o ne ako o vlastné. Prosím vás, skúsme si túto dobrú vlastnosť zobrať znova ku srdcu a vráťme sa ku tomuto dobrému zvyku. Všetkým by nám malo záležať, aby naša dedinka bola krásna a čistá.

Posledný postreh sa týka hasičského automobilu. V mesiaci máj nám ministerka vnútra SR prišla slávnostne odovzdať hasičské autom IVECO CAS 15. Urobili sme maličkú slávnosť, ktorá dôstojne reprezentovala našu obec voči ministerstvu, ktoré nám auto aj keď na tretíkrát, ale predsa darovalo. Cena auta predstavuje čiastku 114 000,-€. Ako starosta som sa za toto auto poďakoval aj v mene všetkých občanov obce. V tomto momente nechcem robiť z našich novín politiku, ale neodpustím si poznámku, že v našej obci v eurovoľbách vyhrala Kotlebova strana, čiže do budúcnosti sa budeme snažiť obracať práve na nich, uvidíme, čo pre našu obec prinesú. Budeme sa tešiť.

K nadchádzajúcim letným dňom Vám všetkým prajem hlavne veľa kludu a pohody počas dovolenkových dní, aby ste načerpali ďalších síl do budúcich dní.

Váš starosta obce Dušan Lauko.

## A život ide ďalej

Edita Haluzová

Uplynulé tri mesiace boli pre mňa dosť hektické. Konali sa výročné schôdze ZO, prebiehala povinná registrácia všetkých dobrovoľných organizácií na Slovensku. Skrátka kopec papierovej roboty, náročnej na čas.

Taktiež som v kruhu rodiny oslávila svoje životné jubileum, na ktoré som si mesiace statočne šetrila. Dnes sa to už síce veľmi „nenosí“, ale kedy sa stretneš s najbližšími? Na svadby a krstiny sa už zriedka pozýva a na pohrebe? To už bude bezo mňa. Tak sme to parádne roztočili a po dlhom čase sme sa opäť všetci najbližší stretli, pospomínali, zapievali, ba aj zatancovali si spolu. Kto umrel, môže banovať - ako hovorí moja dobrá priateľka.

Už tretí rok sa zúčastňujem na podujatí Komunitnej nadácie Liptov – Barlatón. Je to pochod zo Závažnej Poruby na Borovú Sihot pri Lipt. Hrádku cca 8 km dlhý. Je rozdelený na 3 etapy. V prvej, asi o 10 hod. štartujú chodci a telesne postihnutí. Za nimi štartujú bežci a potom cyklisti. Pochod je vždy za nejakého telesne postihnutého, ktorý potrebuje finančnú pomoc a nevmetí sa do štátnej sociálnej pomoci. Toho roku sa pomáhalo chlapčekovi Dávidkovi z Ivachnovej, ktorý potrebuje sŕne financie

na závažnú operáciu. Atmosféra a aj ľudia, ktorí prídu nezištne pomáhať je úžasná. Nabudí človeka na výkon, o ktorom by ste si mysleli, že ho nezvládnete. To pochopili aj ďalšie dve naše



Fotografia - autorka článku

členky SZTP Anka a Ludmila, ktoré sa ku mne pridali a statočne si šlapali do cieľa po medailu, ktorú toho roku odovzdávala skvelá športovkyňa Nasta Kuzminová.

15.júna zasa usporiadala ZO SZTP Ružomberok na Riadku tradičný guláš spojený so športo-

vým dňom pre členov a ich vnúčatá. Guláš bol výborný a ochota členov aj detí športovať tiež. Starí aj mladí hádzali loptičkami do plechoviek, kopali na bránku, hádzali krúžkami, ba niektorí si vyskúšali aj čoraz obľúbenejšiu hru dôchodcov - petang. A pokračovali vo svojich aktivitách aj ďalej. Dňa 19. júna členky rady ZO usporiadali zájazd na Moravu po kultúrnych pamiatkach. Navštívili sme zámok Valtice aj Lednice, taktiež prilahly skleníky. Počasie nám vyšlo, slniečko krásne svietilo a my sme sa domov vracali spokojní a plní nezabudnuteľných zážitkov.

Dňa 27. Až 29. júna ma čaká ešte jedna príjemná udalosť tohto mesiaca. A to MDI - medzinárodný deň invalidov. Je to zraz funkcionárov SZTP, ktorí sa v rámci Slovenska spolu schádzajú, diskutujú, vymieňajú si skúsenosti, športujú, preberajú významy za dobrovoľnú záslužnú prácu. Ale o tom už v budúcom čísle časopisu.

Začalo sa nám leto, dni prázdnin a dovoleniek, na ktoré sa veľmi teším, lebo zasa strávim viac času s mojimi vnúčatami. Určite to čaká aj viacerých z vás. Prajem vám preto krásne prežitie letných mesiacov plných pozitívnych zážitkov bez úrazov.

## Behom na Salatín

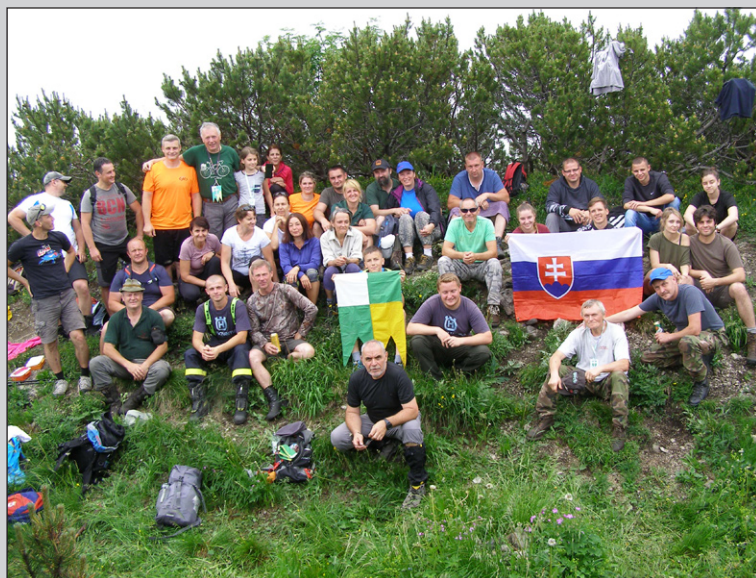
Mám pocit, že tento ročník sme to doslova „vybehli“. O 7.50 sme vychádzali z autobusu a o 9.50 sme sa už fotili pri vrcholovej tabuli. Asi k tomu prispelo aj počasie. Bolo teplo, ale pod mrakom, takže nám slnko neuberalo sily. Na vrchole sme sa zdržali krátko, schyľovalo sa na dážď. Hymna, ocenenia, zjedlo sa aj vypilo a zvitáli sme sa z Ludrovčanmi. Cestou naspäť pršalo, ale dobrá nálada nás neopúšťala. Najmä, keď sme sa potom stretli na guláši. Tí, čo zišli Komornickou dolinou na bicykli, boli celí od blata a tí z vlečky zas premočení do nitky. Ale o rok ideme zas!!!

Janka Kohútová

Fotogalériu akcie nájdete na <https://lnk.sk/hlm7>



Ráno pred odchodom



Spoločná „vrcholovka“

fotografie z archivu obce

## Takí sme boli

Vladimír Lukáč

*Nadpis článku som si požičal od slovenského spisovateľa Jana Hrušovského (1892 – 1975), ktorý pod týmto názvom napísal knihu o tom, ako žili, chodili do školy, študovali, pomáhali rodičom, ako sa hrali, bojovali a vystrájali chlapci z Martina v rokoch svojho detstva a dospievania. V rokoch našej mladosti sme túto knihu ešte nepoznali. Naše generácie ale narodené v rokoch 1922 až 1932 žili podobne...*

V súvislosti s prichádzajúcim letom a blížiacim sa dňom obce, ktorý sa úspešne opakuje už štvrtý rok, som si zaspomínal na toto obdobie, mája a júna pred 80timi rokmi, aj ja. Bolo to obdobie blížiacich sa prázdnin s dlhými teplými večerami, keď sme popri pomoci rodičom stíhali za deň viac, hlavne betárstiev.

S májom boli spojené dve významné Štiavnické akcie. Začínali postavením veľkého mája v strede obce. Obyčajne večer pred prvým májom hasiči pristavovali k rodinným domom malé borievky, ozdobené papierovými stužkami. Dnes ich už na štiavnických pasienkoch nenájdeme. Podobne ako v súčasnosti, v nedeľu sviatočne vyobliekaní hasiči s doprovodom mládeže, s muzikantmi a vyzdobenou šablou, na ktorú vtedy napichovali za odmenu navštívení, slaninu. Teší ma, že sa táto tradícia zachovala, aj keď slaninu vystriedali finančné príspevky. Rád si preto, nositeľov šable a ich sprievod, každý rok od-fotím.

Chodili z dvora do dvora. Vinšovali dobré zdravie, šťastie, dobrú úrodu a pozývali na večernú tancovačku do tanečnej sály s javiskom u Félixov Na ohradoch. Zábava začala pozdravom a poďakovaním starostu hasičom, za sadenie májov. Okolo stien veľkej sály boli drevené lavice, na ktorých sedávali mamky a pokukovali po vhodných rezkých šuhajoch pre svoje dcéry. Otcovia sedeli v časti krčma pri pive, spestrenom poldecákmi. Medzi mládenkami zo susedných obcí bola rivalita a často boli nevítaní.

Na rozhraní mája a júna bol tradične kaž-

**Autor tohto článku, rodák Vladimír Lukáč (93 rokov), pripravuje sériu článkov, v ktorých chce čitateľom priblížiť dávnejšiu dobu a v nej situácie, ktoré v rámci tradícií zažívame aj dnes, hoci inak – „po novom“. V dnešnom príspevku si spomína na udalosti a tradície odohrávajúce sa s príchodom leta.**

dý rok v Štiavnici, dlho deťmi aj dospelými, očakávaný majáles pod holým nebom. Konal sa počas nedeľného odpoľudnia v lese, naproti Lúčnemu hríbu - nad Lengasom. Aj tu pomáhali s organizáciou hasiči, ale aj športovci, či divadelný krúžok.

V hrubom svrčinovom lese je väčšia rovinka, kde bol tanečný kruh s malou vrstvou ihličia, na ktorom sa dobre točilo. Hovorili sme tomuto miestu Koleso. Tanečný kruh bol ohraničený zapichnutými malými smrečkami, ozdobenými papierovými stužkami. Okolo Kolesa boli lavice pre starších. Medzi mladými v obci, v tom čase vládli dobré vzťahy a tak zvítanie priateľských skupín chlapcov z vyšného konca,

obložené ľadom a veľkú krabicu kornútkov. Hore lesným kopcom od Lengasa ku Kolesu, sme nedočkavo pomáhali vytlačiť ťažký zmrzlinárov vozík. Odmena bola kornútok zmrzliny. Dospelí tancovali a my sme behali okolo šiatrov so sladkosťami za pár šesťákov, ktoré sme dostali od rodičov. V roku 1939 som mal väčšie šťastie. Bol som 13-ročný a na majáles prišiel môj o 10 rokov starší bratranec z Liskovej - Janko Teniak. Po zvítaní vytiahol peňaženku a z nej päť korún československých, ktorými ma obdaroval. Spravil zo mňa, v tej chvíli medzi deťmi, boháča.

Na vyvýšenom mieste vedľa tanečného kolesa mali miesto muzikanti. Pamätám si huslistov, basistu i saxofonistu. Na zábavu bolo vstupné a neraz ho u chytrákov vymáhali, aj počas tanca. Hrali polku, valčík, tango i čardáše. Dievčatá boli hanblivejšie a často tancovali aj spolu. Pri dámskych volenkách, boli ostýchavé. Počas prestávok dievčence aj chlapci spievali. My deti sme sa tešili na hry a súťaže. Skákanie vo vreci a vypínanie sa ku koláču, v ktorom bola šanca zahryznúť do pravej korunky, boli súboje ktoré sľubovali víťazom sladkú odmenu. Majáles nás deti priťahoval slávnostnou atmosférou, veselosťou a zdalo sa nám, že prišli všetci z dediny. Tak ako na ostatné podujatia, aj tu prichádzala mládež a dospelí aj zo susedných obcí. Nepamätám si, že by nás niekedy odohnal dážď. Majáles sa končil, hlavne pre dospelých, neskoro večer a ešte dlho sme naň spomínali.

Tohtoročný Deň obce je predo dvermi a ja som rád, že aj dnes sa majú možnosť stretnúť všetky generácie obyvateľov našej obce, užiť si program našich malých následníkov, ochutnať klobásky, placky a podobne, pri pivku vymeniť názory a poklebetiť. Teší ma ale aj to, že niet detí, ktoré by s prázdnyimi vreckami smutno hľadeli na stánky plne dobrôt, ale že si celé rodiny môžu bezstarostne vychutnať zábavu a tanec pod holým nebom. ■



Spomienka - stavanie mája v roku 2016

foto: D. Direr

nižného konca i chlapcov z Ohradov, bolo srdečné. Na rovinku pred Kolesom každoročne prišli drobní živnostníci so šiatrami, kde predávali limonády, pivo i poldecáky a sladkosťami pre deti do ručne vykrútených paklíkov. „Hrst“ do nich lopatkou vkladných cukríkov stál šesťák (20 halierov). Oblúbené boli aj rôzne perníky. Deti sa najviac tešili na zmrzlinu. Zmrzlinár prichádzal s veľkým dvojkolesovým vozíkom, v ktorom mal dve veľké nádoby zmrzliny,

## Deň otcov

Katarína Kačalková

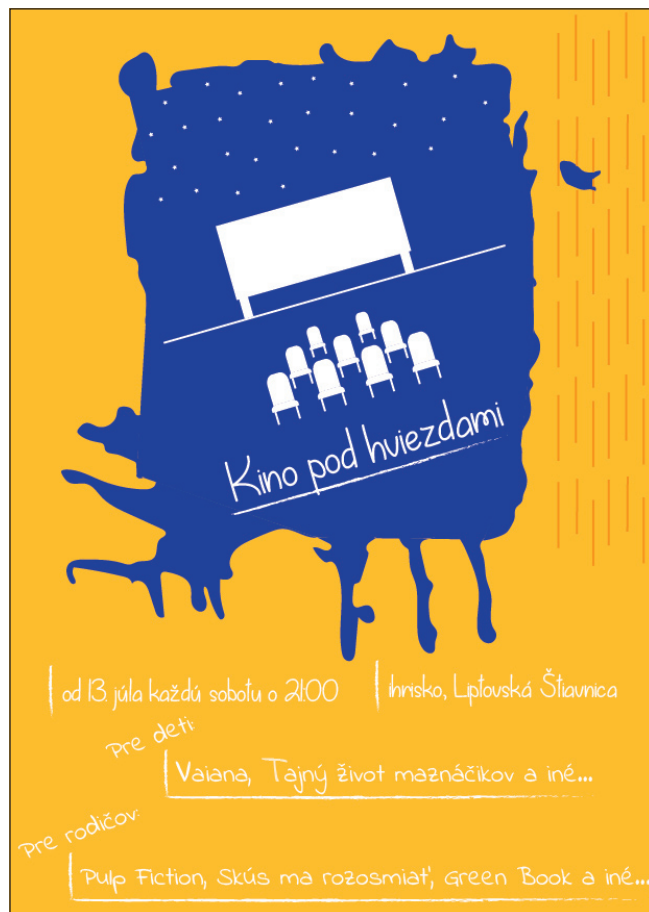
Druhá májová nedeľa je v našom povedomí akási známejšia, než tá tretia júnová. Možno preto, že matky, mamy, mamičky sú také bližšie srdciam detí, že pri tom všetkom, čo svojim deťom dávajú – tie prebdené noci, starosti, obavy, pochopenie, lásku, pomoc všetkého druhu...a toľko iných vecí – a tiež pre všeobecný postoj verejnosti, je Deň matiek viac v popredí, je mu dávany väčší priestor. Ani v najmenšom nechcem tvrdiť, že neoprávnené... Majster Milan Rúfus to však vo svojich Modlitbičkách vyjadril absolútne presne: „...veď dve ruky od Teba máme. Dve rúčky deťom stvoril Boh: pre ocka jednu, druhú mame“.

Je jún, tretia júnová nedeľa a ja zbieram množstvo roztrúsených myšlienok, ako v jednoduchých, zrozumiteľných vetách a na tak malom priestore vyjadriť, čo znamená OTEC – pre dcéru, pre syna, pre rodinu, pre spoločnosť, aký nenahraditeľný je jeho význam a vplyv pri výchove, pri tvorbe vzorcov správania, pri preberaní názorov, postojov, pri formovaní svedomia, aká potrebná je jeho láskavá prítomnosť a nekompromisnosť, schopnosť rozhodovať a mať zodpovednosť, aká farcha spočíva na jeho pleciah v starostlivosti o materiálne

zabezpečenie, s akou bázňou naň pazerá dieťa, keď veľký, silný a mohutný tatko láskavo pohladí mamku a večer pokorne kľačí na kolenách a čosi tíško šepká, akým veľkým hrdinom sa stáva, keď opraví autíčko, rozrúbe tvrdé drevo, zachráni malé mačiatko, či správne naviguje okoloidúceho, ako výrečne dokáže znieť pohľad jeho očí, aký je krásny v špinavých montérkach a aký idol v obleku a kravate. A keď si zub času odhryzne svoj kúsok z jeho zdravia, sily, bystrosti, úsudku, pamäti, aký je úžasný vo svojej trpezlivosti, pokore a snahe byť užitočný, aký príklad dáva bez toho, žeby čokoľvek urobil, ako nám dáva možnosť a výsadu byť preňho nenahraditeľnými...

Je jún, tretia júnová nedeľa a ja som prišla na to, že moje roztrúsené myšlienky neviem vtesnať do slov, neviem dať hranice

tomu, čo v sebe skrýva ten najkrajší životný titul „OTEC“, neviem pochopiť, ako sa niekde a v niekom mohol zrodiť nápad „rodič 1“, viem len, že ten, kto má alebo mal to šťastie zažiť otca ako OTCA, tomu úplne rozumie...



## Zo života farnosti

kaplán František Perignát

Na piatu pôstnu nedeľu 7. apríla bol požehnaný nový kríž pri farskom kostole v Ludrovej. Predošlý kríž sa nepriazňou počasia zlomil.

Veľkonočným trojdním sme oslávili tajomstvo smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista.

Po veľkonočných sviatkoch bola zrealizovaná rekonštrukcia strechy na fare s položením nového pozinkovaného plechu.

V sobotu 5. mája sme sa zúčastnili 15. rozhlasovej púte Rádia Lumen v Krakove s hojnou účasťou našich veriacich tradične autobusom i na bicykloch.

V piatok 10. mája bolo požehnané nové

hasičské auto pre našich hasičov v Liptovskej Štiavnici.

V sobotu 11. mája naše deti putovali do Levoče na 13. misijnú púť detí, ktorú každoročne organizuje Erko (Hnutie kresťanských spoločenstiev detí).

Vo štvrtok 16. mája sme v kaplnke na Kúte oslávili odpustovou svätou omšou sviatok svätého Jána Nepomuckého.

Na šiestu veľkonočnú nedeľu 26. mája vo farskom kostole v Ludrovej pristúpilo k prvému svätému prijímaniu 26 detí.

V piatok 31. mája sme si svätou omšou v Štiavničke pripomenuli 16. výročie posviacky kostola.

Na Turíce 9. júna sme spoločne oslávili

už šiesty farský deň rodiny: v kostole i na ihrisku a v Štiavničke. Začali sme svätou omšou v kostole. Program pokračoval na ihrisku v Štiavničke, rôznymi hrami a súťažami, hudbou. Neformálny program dopĺňali rôzne dobroty z dielne šikovných členov našej farskej rodiny. O deti sa postarali animátori.

Najbližšie nás čaká:

- v piatok 28. júna odpustová slávnosť Božského srdca Ježišovho v kaplnke v Liptovskej Štiavnici

- v sobotu a v nedeľu 6. – 7. júla odpust na Mariánskej hore v Levoči

- realizácia farského tábora pre deti, v tomto roku bude 7. – 12. 7 v Rajec-kých Tepliciach.

## Vysvedčenie rodičov, či detí?

Renáta Cagalincová

Máme tu ďalší koniec školského roka. Mnohí rodičia netrpezlivo čakajú, aké vysvedčenie ich dieťa domov prinesie. Ako sa na túto situáciu pripraviť čo najlepšie?

Ak sa rodičia dieťaťu venujú systematicky, majú dokonalý prehľad o tom, čo robí, kedy a koľko sa učí, vedia, aké má známky. V prípade takýchto rodičov vysvedčenie nie je žiadnym prekvapením. Je potrebné si uvedomiť, že známky nie sú výrazom inteligencie dieťaťa. Nie sú ani zárukou úspechu v živote. Ak rodičia prejavia v súvislosti so známkami hnev, menšie deti si väčšinou myslia, že neschvaľujú celý ich život. Môžu o sebe začať pochybovať. A môžu si tiež myslieť, že ich rodičia nemajú radi. Známky sú hodnotením výkonov žiaka, nie jeho osobnosti, ale deti to tak nevnímajú. Znamka nehodnotí celú osobnosť dieťaťa, charakterizuje len určitú oblasť vzdelávania. Dieťa môže byť úžasné a nadané na rôzne veci,

možno vyniká v umeleckej sfére, krásne kreslí či spieva, možno je športovo nadané, veľmi empatické, pomáha spolužiakom a má krásne vzťahy s kamarátmi.

V júni je neskoro, aby sa rodičia rozčuľovali nad známkami. Ak nechcete dieťaťu asistovať pri každej domácej úlohe a ak sa nechcete rozčuľovať nad každou horšou známku, stanovte si hneď na začiatku školského roka určité podmienky. Podmienky si dajte vy, ale umožnite aj dieťaťu povedať si svoj názor. Vysvetlite mu, aký zmysel má pre človeka učenie a pomôžte mu vytvoriť také prostredie, aby ste sa pri pohľade na vysvedčenie mohli spoločne radosť z dosiahnutého úspechu. Dieťa má často zlé známky preto, že sa systematicky nepripravuje na vyučovanie, zanedbáva svoje povinnosti, všetko za neho robia rodičia alebo starí rodičia. Veľmi dôležitý je vzťah k povinnostiam, režim a zvyk každý deň si sadnúť k učebnici, mať svoj stôl a na ňom usporiadané veci. Nieke-

dy môže nastať aj taká situácia, že len rodičia túžia po tom, aby dieťa malo dobré známky. Ideálne je, keď samotné dieťa chce dosahovať dobré výsledky. Rodičia aj deti by mali poznať svoje očakávania, a preto je dobré, keď sa o nich dokážu rozumne porozprávať. Na otázku, čo bolo dnes v škole, dieťa zvyčajne odvrkne, že nič. Je to zlá otázka, ešte pohodlnejšia odpoveď. Komunikácia sa má začať napríklad týmito otázkami: „Čo zaujímavé ste dnes robili v škole? Hovoril si niečo nahlas? Ako si sa cítil v škole? Ako sa majú tvoji kamaráti? Ktorá úloha na matematike ťa prekvapila?“ Položiť treba konkrétnu a nie všeobecnú otázku. Pochváliť treba každé i malé zlepšenie. Rodič by nemal kričať a vyhrážať sa trestami, ale povedať: „Pomôžem ti. Spolu to dokážeme. Môžem poprosiť pani učiteľku, aby ti učivo ešte vysvetlila.“ Rodič by mal dieťaťu dôverovať, ale zároveň by mal preverovať, aké má výsledky. Je neskoro niečo riešiť týždeň pred vysvedčením. ■

## Tatranskí rytieri

Jana Kohútová

Na našej planéte sa od jej počiatku striedali viaceré doby. Doba ľadová, doba kamenná, doba bronzová. Každá z nich priniesla niečo, čo človeka, ako druh, posunulo vpred. Vo väčšina z nás však pretrváva pocit, že momentálne žijeme v dobe odpadkov. Či chceme, alebo nie, stávame sa súčasťou ich kolobehu. Mikroplastom sú zamorené všetky potravinové reťazce. A ľudstvo si to konečne začína uvedomovať. Nedá sa to zvrátiť zo dňa na deň, ale treba začať a hlavne od seba, vo svojich rodinách. My v štiavnickej škole sme už začali. Problematikou odpadu sa zaoberáme na hodinách environmentálnej výchovy. Životný štýl **ZERO WASTE** alebo **Tvoríme čo najmenej odpadu** je deťom dobre známy. Má 5 základných pravidiel: **1. Odmietni čo nepotrebuješ 2. Zredukuj čo skutočne potrebuješ 3. Znovu použi a oprav 4. Zrecykluj čoho sa nemôžeš zrieknuť, zredukovať to či znovu použiť 5. Skompostuj zvyšok**

A aby to neostalo len v teoretickej rovine, prihlásili sme sa s triediacimi a štvrtákmi do celoslovenského projektu s názvom Tatranskí rytieri. Žiaci mali splniť dve zadania. Vytvoriť dielo, ktoré je vytvorené najmä z recyklovateľných materiálov (PET fľaše, kelímky z jogurtov, kartón a pod.) a bude mať potenciál byť užitočné pre školu alebo triedu minimálne po dobu 2 rokov a vytvoriť "eko hliadku", kde deti priamo pomôžu prírode tak, že vytvoria aktivity na zlepšenie životného prostredia. A výsledok? Z PET fliaš (okrem detí nás nimi zásobovali aj stavbári budúcej škôlky), kartónu, lepiacej pásky a zvyškov látky sme zmajstrovali dve funkčné taburetky do ŠKD a naše eko hliadky vyzbierali odpad v okolí školy, pri prameni v Chalúpkove a popri ceste k Očianke. Všetko sme to zdokumentovali, poslali a teraz už len netrpezlivo čakáme, či vyhráme výlet do Tatier, ktorý do súťaže venovala spoločnosť Tatry mountain resorts. ■



Fotografie z archívu školy

## Len obyčajná návšteva knižnice

Katarína Pastuchová

Dňa 23. mája 2019 štiavníckí štvrtáci navštívili Mestskú knižnicu v Ružomberku. Jednalo sa o obyčajnú a už pomaly aj tradičnú akciu, ktorú uskutočňujeme so žiakmi každý rok. Nakoľko v našej obci už dlhšie nefunguje miestna knižnica, chceme aspoň touto formou prispieť k spropagovaniu čítania medzi našimi žiakmi.



Fotografia z archívu školy

Táto kultúrna ustanovizeň funguje už od roku 1919 a prvá zmienka hovorí o 20-tich knižničných zväzkoch. Už dávno pred jej založením existovali však v Ružomberku rôzne spolkové, cirkevné a školské knižnice vyhradené konkrétnym okruhom občanov. Úlohu knižnice prakticky plnili až do konca roka 1924 knižnice mestských spolkov - Občianska beseda, Katolícky kruh, Červený kríž či Sokol. V roku 1937 bol knižničný fond premiestnený do budovy Liptovského múzea. V tom čase už knižnica evidovala 3 121 kníh a počet výpožičiek dosiahol 4 777. Najstarší zachovaný prírastkový zoznam knižničných dokumentov pochádza z roku 1938. Od 20. marca 2001 začala poskytovať Mestská knižnica Ružomberok knižnično-informačné služby pre používateľov prostredníctvom počítačovej siete. Okrem hlavnej pobočky na ulici Podhora existujú ešte pobočky v Černovej, na Bielom Potoku, na Bystrickej ceste a na Sládkovičovej ulici.

...aj tieto informácie a mnohé ďalšie sa dozvedeli naši žiaci od pracovníčky knižnice. Taktiež boli detailne oboznámení

s výpožičným poriadkom, možnosťou prihlásenia, s rozdelením, usporiadaním a označovaním knižničných jednotiek a v neposlednom rade s knižnými novinkami. Žiakom bola ponúknutá možnosť trávenia voľného času po vyučovaní (pri čakaní na autobusový spoj), či v nepriazni počasia v priestoroch knižnice. K dispozícii sú priestory pre verejnosť na čítanie i na prácu s počítačom s internetovým pripojením. Myslím si, že je to veľmi dobrá a hlavne aktuálna ponuka, keďže štvrtáci už o rok budú „drať“ školské stoličky v mestských školách.

Pracovníčka knižnice taktiež žiakom spomínala, že práve v tomto období prebieha na Slovensku projekt „Celé Slovensko číta deťom: Čítajte deťom aspoň 20 minút denne!“ Projekt je primárne venovaný deťom a rodine. Čítanie deťom prináša mnohé benefity, o ktorých mnohí ani netušia. „Čítanie veľkým malým je o budovaní vzájomnej dôvery, o pocite istoty, ochrany, je o pravom zázemí, ktoré každý malý, ale aj veľký, človek veľmi potrebuje. Je to pocit,

ktorý nám nemôže poskytnúť ani televízna ilúzia, ani kontakty cez sociálne siete, ani nadšenie z počítačových hier.“

A o tom, aké je pravidelné hlasné čítanie pre deti dôležité, svedčia aj nasledujúce fakty.

Čítanie:

- uspokojuje najdôležitejšie emočné potreby dieťaťa,
- vytvára pevné puto medzi rodičom a dieťaťom,
- podporuje zdravý psychický vývoj dieťaťa,
- podporuje jeho sebavedomie,
- dáva mu pocit istoty, zázemia, spolupatričnosti,
- rozvíja jazyk, slovnú zásobu, dáva slobodu vyjadrovania,
- formuje budúceho čitateľa a aj jeho písomný prejav,
- učí samostatnému mysleniu, logickému, ale aj kritickému,
- rozvíja predstavivosť,
- zlepšuje sústredenie,
- trénuje pamäť,
- prináša všeobecné znalosti.

A na záver trochu štatistiky - Viac ako tretina rodičov - 36 % si s deťmi číta príležitostne alebo vôbec. Necelá polovica - 45 % číta svojim deťom každý deň, prípadne viac ráz do týždňa. Z prieskumu vyplynul aj fakt, že rodičia čítajú častejšie malým deťom, po nástupe detí do školy už od tejto aktivity upúšťajú. S polovicou detí (49 %) vo veku 2 - 5 rokov a s dvomi tretinami (66 %) detí vo veku 6 rokov si rodičia čítajú viackrát do týždňa, pri 7-ročných deťoch je to 30 % a pri 8-ročných iba 14 %. Prieskum tiež ukázal, že otcovia si s deťmi čítajú trikrát menej ako mamy. Každý deň číta knihy svojim deťom 28 % matiek, ale len 10 % otcov.



Fotografia z archívu školy

## Krížom-krážom po Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska

Katarína Lajčiaková

Ovládanie cudzích jazykov je v dnešnej dobe nevyhnutnosťou, najmä však pre súčasnú mladú generáciu. Anglický jazyk je

jedným z najpoužívanejších jazykov sveta – je jazykom internetu, biznisu, vedy, ale aj jazykom filmu, ekonómie, sociálnych médií, cestovania, hudby, ale aj mnohých

ďalších oblastí nášho života. Dalo by sa povedať, že angličtina predstavuje akýsi univerzálny dorozumievací jazyk.

Rovnako aj naše deti začínajú s výučbou anglického jazyka už od prvého ročníka. Postupne nadobúdajú základnú slovnú zásobu, základy gramatiky, jednoduché frázy a pod. Keďže tento jazyk je súčasťou vyučovania v každej triede, tento rok sme sa rozhodli spraviť so žiakmi všetkých ročníkov projektové vyučovanie na tému „Krížom-krážom po Veľkej Británii“.

Tento projekt bol zameraný najmä na oboznámenie sa žiakov s krajinou, ktorej jazyk sa učíme. Žiaci si v priebehu niekoľkých mesiacov pripravovali vlastné materiály na prácu s projektom a následne pracovali na projektoch. Naše projektové vyučovanie vyvrcholilo 3. júna 2019, kedy boli žiaci prostredníctvom prezentácie oboznámení s krajinou, dozvedeli sa nové, zaujímavé informácie o Spojenom kráľovstve, otestovali si svoje nadobudnuté vedomosti a odprezentovali si svoje projekty, na ktorých snaživo pracovali. Aj keď by sa na prvý pohľad zdalo, že všetci písali o tom istom, nie je to celkom pravda. Každý zo žiakov našiel nejakú zaujímavú informáciu, ktorou sa odlišoval svojím projektom od svojich spolužiakov.

Veríme, že tento projekt bol pre našich žiakov obohacujúci a v budúcnosti sa pokúsime nadviazať naň a od Spojeného kráľovstva sa posunieme aj do ďalších anglicky hovoriacich krajín. ■



Fotografie z archívu školy

## Návšteva Múzea ručnej výroby papiera v Ludrovej

Tatiana Šindleryová

Začiatkom júna sme so žiakmi tretieho a štvrtého ročníka v rámci predmetu pracovné vyučovanie navštívili Múzeum ručnej výroby papiera v Ludrovej. Keďže medzi obsahové témy v predmete patrí aj papier, nie je nič lepšie, ako sa o papieri dozvedieť viac priamo od odborného pracovníka, ktorý verne reprodukuje pracovné postupy prameniace z minulosti. Na úvod sme si pozreli animovaný film o tom, ako a kde sa vyrábal prvý papier. Potom sme sa presunuli k najzaujímavejšej časti našej návštevy, a to k vlastnoručnej výrobe papiera. Vyskúšali sme si celý postup od miešania pripravenej zmesi až po lisovanie. Na záver sme dostali kúsok ručne vyrobeného papiera. Ďakujeme obci Ludrová za umožnenie vstupu a prehliadky múzea bez poplatku.



■ Fotografia z archívu školy

P O Z V Á N K A

Predstavitelia obce pozývajú všetkých občanov, priateľov a známych na



# DEŇ OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

6. júla 2019

v strede obce

Program:

15,00 hod – príhovor,  
Heligonkárky z Liptovskej  
Lúžnej, hudobná skupina  
Arzén

19,00 hod – tanečná zábava

O dobrú náladu sa postará  
a do tanca nám bude hrať  
skupina ESO.

**Bohatá tombola**

Občerstvenie: **guláš,**  
**opekané mäsko**

Spríevodné akcie: Malovanie na  
tvár, balóny, nafukovacie hrady,  
aktivity pre deti a dospelých



**ŠTIAVNICKÉ TO I TO**

Evidované na MK SR pod ev. č. EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko.



Vydáva obec Liptovská Štiavnica jedenkrát štvrtročne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, IČO 00 315 427, e-mail: [toito@liptovskastiavnica.sk](mailto:toito@liptovskastiavnica.sk), web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov. Uzávierka príspevkov nasledujúceho čísla: 13. 9. 2019.